KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 18 päivänä syyskuuta 1996,

Hilaturas y Tejidos Andaluces SA:lle, nykyisin Mediterráneo Técnica Textil SA, ja sen ostajille myönnetystä tuesta tehdyn päätöksen 92/317/ETY muuttamisesta

(Ainoastaan espanjankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(97/242/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 93 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on kehottanut perustamissopimuksen 93 artiklan mukaisesti niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa,

sekä katsoo seuraavaa:

I

Hilaturas y Tejidos Andaluces SA (Hytasa), joka nykyisin on nimeltään Mediterráneo Tecnica Textil SA (MTT), oli yksityinen yritys, joka taloudellisten vaikeuksien jälkeen joutui vuonna 1982 Patrimonio del Estadon haltuun. Hytasa valmisti tekstiilituotteita Sevillassa ja sen ympäristössä sijaitsevilla tehtaillaan.

Vuonna 1982 tapahtuneesta haltuunotosta vuoteen 1986 asti Patrimonio del Estado toteutti rakenneuudistussuunnitelmaa, joka rahoitettiin Espanjan alakohtaisesta tukiohjelmasta sekä 6 600 miljoonan pesetan suuruisilla pääomansiirroilla. Näistä toimista huolimatta Hytasan taloudellinen tulos oli huono. Espanjan liittyessä yhteisöön Hytasan pääoma oli kadonnut käytännössä kokonaan.

Vuonna 1989 komissio valituksen saatuaan vaati Espanjan viranomaisia toimittamaan tietoja oletetuista pääomatuista Hytasalle vuodesta 1986 alkaen. Espanjan viranomaisten vastauksen perusteella komissio päätteli, että Hytasa oli saanut pääomanlisäyksiä yhteensä 7 100 miljoonan pesetan arvosta.

Vuonna 1990 Espanjan viranomaiset ilmoittivat komissiolle Hytasan yksityistämisestä. Yksityistämisen ehdot edellyttivät Patrimonio del Estadolta 4 300 miljoonan pesetan pääomasijoitusta.

Hytasasta tarjouksen tehneistä Espanjan viranomaiset valitsivat Barcelonassa sijaitsevan Hilaturas Gossypium SA:n ja Badajozissa sijaitsevan Industria Textil del Guadiana SA:n tarjouksen. Espanjan hallituksen mielestä nämä ostajat olivat tehneet taloudellisesti kaikkein kiinnostavimman tarjouksen ja takasivat parhaiten yrityksen elinkelpoisuuden tulevaisuudessa. Arvio perustui ostajien esittämään tuotannon tervehdyttämissuunnitelmaan, niiden taloudellisiin mahdollisuuksiin toteuttaa suunnitellut tulevat pääomanlisäykset, niiden tekstiilialan kokemukseen sekä siihen etuun, että niillä oli jo tuotantoa ja myyntiä, jotka auttaisivat Hytasan teollisuussuunnitelman täytäntöönpanossa.

Espanjan viranomaisten toimittaman myyntisopimuksen mukaan myyntiehdot olivat seuraavat:

— yrityksen kaikkien osakkeiden myyntihinta oli 100 miljoonaa pesetaa;

— kolmen vuoden ajanjakson aikana:

  — ostajat sitoutuivat olemaan myymättä osakkeitaan ilman Patrimonio del Estadon ennakkolupaa

  — muutokset osakeomistussuhteissa rajoitetaan toimiin, jotka varmistavat enemmistöosakkuuden säilymisen ostajilla

  — ostajat eivät toteuta irtisanomisia, jollei niistä ole sovittu työntekiöiden edustajien kanssa ja ainoastaan, jos ne toteutetaan varhaiseläkeohjelmien tai määräaikaista työstä erottamista koskevien ohjelmien puitteissa;

— yritys ei jaa osinkoa viiden vuoden aikana; saman ajanjakson aikana ostajat eivät jaa yritystä tai myy osaa siitä, vaan ne pitävät kaikki myynnin aikaan olemassa olevat rakennukset sekä tietyn maaomaisuuden;

— mahdollisesta muun maaomaisuuden myynnistä saatavat tulot pidetään yrityksessä;

— ostajat toteuttavat myyntisopimukseen liitetyn tervehdyttämissuunnitelman;

— kaikki uudet tavaramerkit ja muu aineeton omaisuus siirtyisivät Hytasalle;

— Patrimonio del Estadon myynnin yhteydessä toteuttama 4 300 miljoonan pesetan pääomanlisäys käytetään Hytasan taloudellisen tilanteen parantamiseen, investointien rahoittamiseen ja irtisanomiskorvauksiin;

— ostajat luopuivat kaikesta taloudellisesta hyödystä, jota voisi syntyä Hytasan vanhoista saatavista Patriminio del Estadolta. Ne hyväksyivät Hytasan taseen 30 päivältä kesäkuuta 1990 osaksi sopimusta sillä edellytyksellä, että myyjä vastaa kaikista ennen yrityksen myyntiä tapahtuneiden toimien seurauksena olevista taloudellisista seuraamuksista;

— ostajat sitoutuivat nostamaan yrityksen pääomaa 3 700 miljoonalla pesetalla ja maksavat 25 prosenttia tästä summasta hankintahetkellä.

Heinäkuussa 1990 [1] komissio aloitti 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn, joka koski vuonna 1986 tapahtuneen Espanjan liittymisen ja vuoden 1988 välillä valtion Hytasalle antamia 7 100 miljoonan pesetan pääomatukia, sekä mahdollista lisätukea, jota valtio on voinut myöntää yrityksen myynnin yhteydessä. Komissio katsoi, että nämä rahoitustoimenpiteet olivat 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea ja että sellainen tuki ei näyttänyt periaatteessa täyttävän 92 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeusten soveltamiselle asetettuja vaatimuksia. Tämä päätös annettiin Espanjan hallitukselle tiedoksi kirjeellä 3 päivänä elokuuta 1990.

Espanjan hallitus esitti huomautuksensa menettelyssä 16 päivänä lokakuuta 1990. Perusteluissaan Espanjan viranomaiset ilmoittivat, että Hytasan myyntiin ei sisältynyt valtion tukea, koska yritys myytiin korkeimman tarjouksen tehneelle sen jälkeen, kun sitä oli tarjottu kansainväliselläl markkinoilla.

Myöhemmin samat viranomaiset huomauttivat, että vaikka myyntiehtoihin sisältyi jonkin verran tukea, Hytasan myynnissä oli kyse enemmästä kuin yksityistämisestä. Se tarkoitti myös ostajien laatiman tervehdyttämisohjelman toteuttamista, jonka rahoitukseen ostajat osallistuisivat 3 700 miljoonan pesetan pääomatuella ja lisäksi ostajat toisivat yrityksen omaisuuteen taitotietonsa. Viranomaisten mukaan myynnin tarkoituksena ei ollut pelkästään pitää yritys toiminnassa, vaan varmistaa sen taloudellinen, tekninen ja rahoituksellinen elpyminen, minkä vuoksi julkinen osallistuminen oli yhteisön oikeuden mukaista.

Lisäksi Espanjan viranomaiset esittivät yrityksen sijainnin aluetukeen oikeutetulla Sevillan alueella viittaavan siihen, että 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeusta voitaisiin soveltaa.

Saksan tekstiiliteollisuusalan keskusjärjestö lähetti menettelyn yhteydessä huomautuksensa kirjeellä 21 päivältä tammikuuta 1991. Nämä huomautukset lähetettiin Espanjan viranomaisille kirjeellä 6 päivältä helmikuuta 1991. Espanjan viranomaiset vastasivat niihin kirjeellä 27 päivältä maaliskuuta 1991.

Espanjan viranomaiset esittivät menettelyn aloittamiseen liittyvien huomautuksiensa yhteydessä uusien omistajien laatiman rakenneuudistusohjelman. Suunnitelmassa edellytettiin 2 500 miljoonan pesetan investointiohjelman toteuttamista. Tärkeimmät toimet koskivat puuvilla-alaa. Investointien odotettiin nostavan lopputuotteiden tuotantoa 80—300 prosenttia vuoteen 1989 verrattuna.

Suunnitelma edellytti myös työvoiman vähentämistä vuoden 1990 1 050 työntekijästä 700 työntekijään vuonna 1992 siirtämällä työntekijöitä varhaiseläkkeelle ja tarjoamalla irtisanoutumispalkkioita. Hytasalle näistä irtisanoutumispalkkioista aiheutuvat kustannukset arvioitiin noin 2 040 miljoonaksi pesetaksi.

Suunnitelmassa arvioitiin Hytasan taloudellisen tilanteen parantuvan vähitellen. Kun yritys vuonna 1990 tuotti tappiota 1 957 miljoonaa pesetaa, arvioitiin sen saavuttavan pienen 139 miljoonan pesetan voiton vuonna 1994.

Komissio epäili tätä tervehdyttämisohjelmaa Patrimonio del Estadon edustajien kanssa 18 päivänä maaliskuuta 1991 pidetyssä kokouksessa ja vaati Espanjan viranomaisia esittämään tarkistetun rakenneuudistussuunnitelman. Espanjan viranomaiset toimittivat uuden suunnitelman 13 päivänä kesäkuuta 1991.

Uusi suunnitelma sisälsi muutoksia Hytasan tuotanto- ja myyntipolitiikkaan. Yritys myisi vain lopputuotteita, joiden tuotanto nousisi 50—230 prosenttia tuotteen mukaan. Uusia, enemmän suunnitteluun ja myyntiin suuntautuvia tuotantolinjoja perustettaisiin tuotteen myyntiarvon nostamiseksi.

Toimitettujen tietojen mukaan kehruu- ja kudontakapasiteettia laskettaisiin 51:stä 40:een prosenttiin vuoden 1989 luvuista. Täyttääkseen puolivalmisteiden lisätarpeen yritys turvautuisi ulkoisiin toimittajiin.

Työntekijämäärää vähennettäisiin vuoden 1990 1 050:stä 720:een vuonna 1992. Tästä vähennyksestä aiheutuvat kustannukset arvioitiin 1 250 miljoonaksi pesetaksi (750 miljoonaa pesetaa vuonna 1990 ja 500 miljoonaa pesetaa vuonna 1991).

Yritys tuottaisi tappiota vuosina 1991 ja 1992; vuonna 1993 odotettiin 95 miljoonan pesetan vaatimatonta voitollista tulosta. Vuonna 1994 yritys tuottaisi voittoa 716 miljoonaa pesetaa.

Edellä mainitun 93 artiklan 2 kohdan mukaisessa menettelyssä komissio teki 25 päivänä maaliskuuta 1992 lopullisen päätöksen 92/317/ETY [2].

[1] EYVL N:o C 320, 20.12.1990, s. 14.

[2] EYVL N:o L 171, 26.6.1992, s. 54.

Päätöksessä todettiin, että Patrimonio del Estadon Hytasaan liittyvät toimet katsottiin valtion tueksi, koska Patrimonio del Estadon taloudelliset varat ovat luonteeltaan julkisia ja koska "markkinataloussijoittajaperiaatteen" perusteella ei voida katsoa Patrimonio del Estadon toimineen tällaisen sijoittajan tavoin.

Komissio totesi päätöksessään 92/317/ETY, että 7 100 miljoonan pesetan pääomatuet Hytasalle vuosina 1986—1988 myönnettiin laittomasti, koska niitä ei ollut ilmoitettu niin kuin olisi tullut ilmoittaa 93 artiklan 3 kohdan mukaan. Komissio otti kuitenkin huomioon sen seikan, että Espanjan teollisuuspolitiikka julkisten yritysten osalta ennen Espanjan liittymistä Euroopan yhteisöihin 1 päivänä tammikuuta 1986 perustui periaatteisiin, jotka poikkesivat radikaalisti EY:n perustamissopimuksen kilpailupolitiikan periaatteista, ja että liittymisen jälkeen näiden yritysten oli sopeuduttava uuteen kilpailuympäristöön. Hytasalle annetut 7 100 miljoonan pesetan pääomatuet oli pääasiassa tarkoitettu helpottamaan tätä sopeutumista eikä keinotekoisesti vilkastuttamaan sen toimintoja. Tämän perusteella komissio katsoi päätöksensä 1 artiklassa, että tuki täytti 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksen soveltamisen edellytykset.

Komissio katsoi (päätöksessään), että Patrimonio del Estadon Hytasalle yksityistämisen yhteydessä heinäkuussa 1990 antamaan pääomatukeen sisältyvä 4 200 miljoonan pesetan tuki [1] oli laiton, koska Espanjan hallitus myönsi sen rikkoneen 93 artiklan 3 kohdan määräyksiä. Komissio katsoi, että tämä tuki oli soveltumatonta, koska se ei täyttänyt mitään 92 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeusten soveltamisen edellytyksiä.

Komissio katsoi 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan osalta, että vaikka Hytasa sijaitsi Sevillassa, tämän artiklan nojalla aluetukeen oikeutetulla alueella, tukea Hytasalle ei myönnetty komission aikaisemmin hyväksymien aluetukiohjelmien mukaan vaan Espanjan hallituksen tekemän erityispäätöksen perusteella. Lisäksi komissio totesi, että vaikka tukea pidettäisiin alueellisena, sitä ei voida pitää 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisena, koska se ei edistä tehokkaasti alueen pitkäaikaista kehitystä.

Perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan osalta komissio katsoi tutkittuaan alkuperäisen rakenneuudistussuunnitelman ja sen tarkistetun toisinnon, että suunnitellut vähennykset välituotteiden tuotannossa ja myynnissä korvautuisivat suuressa määrin lopputuotteiden tuotannon ja myynnin kasvamisella. Tämän perusteella komissio katsoi, että Hytasan rakenneuudistussuunnitelma ei riitä oikeuttamaan tukeen.

Suunnitelmassa suunnitellusta työntekijämäärän vähentämisestä komissio katsoi päätöksen 92/317/ETY tekemiseen mennessä saavutettujen vähennysten perusteella, että tavoitteena olevaa työvoiman vähentämistä 720 henkilöön vuonna 1992 ei saavutettaisi.

Päätöksen 2 ja 3 artiklassa tuki katsottiin yhteismarkkinoille soveltumattomaksi ja Patrimonio del Estado määrättiin sen vuoksi perimään 4 200 miljoonaa pesetaa takaisin yritykseltä.

II

Espanjan kuningaskunta nosti 19 päivänä kesäkuuta 1992 EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla kanteen komission päätöksen 92/317/ETY 2, 3, 4 ja 5 artiklojen kumoamiseksi.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi 14 päivänä syyskuuta 1994 yhdistetyissä asioissa C-278/92, C-279/92 ja C-280/92 Espanja vastaan komissio antamassaan tuomiossaan [2] kannan, että 4 200 miljoonan pesetan osa on 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea. Tuomioistuin katsoi myös tämän tukiosan olevan laitonta, koska se myönnettiin rikkoen perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan määräyksiä.

Yhteisöjen tuomioistuin katsoi aluetukijärjestelmistä annetun komission tiedonannon [3] perusteella, että komissiolla oli oikeus lähteä arvioinnissaan siitä, että erityispäätösten perusteella myönnetty tuki ei periaatteessa täytä aluekohtaisuuden perustetta. Näissä olosuhteissa kyseisen jäsenvaltion tehtävänä on todistaa, että kyseinen tuki todella täyttää aluekohtaisuuden perusteen. Tuomioistuimen mukaan komission on kuitenkin ensin määriteltävä perusteet, joiden mukaan se katsoo tilapäisen tuen poikkeuksellisesti olevan luonteeltaan alueellista, koska tuen myöntäminen erityispäätöksen perusteella ei välttämättä estä tuen määrittelemistä alueelliseksi 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan merkityksessä.

Tuomioistuimen mukaan komissio ei ollut riittävästi perustellut käsitystään, että uusi rakenneuudistussuunnitelma ei varmista Hytasan elinkelpoisuutta. Komissio ei ollut selvittänyt tarkistetun suunnitelman vaikutusta Hytasan kannattavuuteen, ja tuomioistuin piti tällaista selvitystä välttämättömänä tässä tapauksessa, koska uuden rakenneuudistussuunnitelman mukaan tuotanto suunnattiin merkittävällä tavalla lopputuotteiden valmistukseen. Tuomioistuin katsoi, että komission selvitys tuen soveltuvuudesta 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti, ei tämän vuoksi täyttänyt sen itsensä asettamia perusteita.

[1] Tämä tukiosa syntyi vähentämällä ostajan yritykselle maksama 100 miljoonaa pesetaa Patrimonio del Estadon 4 300 miljoonan pesetan pääomansiirrosta.

[2] Kok. 1994, I-4103.

[3] EYVL N:o C 31, 3.2.1979, s. 9.

Tämän perusteella Euroopan yhteisöjen tuomioistuin kumosi komission päätöksen 92/317/ETY 2 artiklan (toisen kohdan) sekä 3, 4 ja 5 artiklat. Tämän vuoksi 93 artiklan 2 kohdan mukaan aloitettu menettely pysyy avoinna, ja koska tällä tuomiolla kumottiin osittain yllä mainittu päätös, komission on nyt tehtävä tätä päätöstä muuttava päätös menettelyn lopettamiseksi.

III

Ottaakseen asianmukaisesti huomioon tuomioistuimen tuomion komission on arvioitava uudelleen, onko Patrimonio del Estadon Hytasalle sen yksityistämisen yhteydessä myöntämä tuki yhteismarkkinoille soveltuvaa.

Perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdassa määritellään ne tapaukset, joissa 1 kohdan määritelmää vastaava tuki soveltuu yhteismarkkinoille. Hytasalle myönnetty tuki ei vastaa mitään näistä tapauksista.

Perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa luetellaan ne tapaukset, joissa tukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana. Kohdan a alakohta liittyy tukeen taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma. Kohdan c alakohta liittyy tukeen tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

Yksityistämisen yhteydessä Hytasalle myönnettyä tukea ei myönnetty aluetukiohjelman puitteissa vaan erityispäätöksen perusteella. Kuten tämän päätöksen II osassa jo mainitaan, tuomioistuin totesi 14 päivänä syyskuuta 1994 antamassaan tuomiossaan, että tuen myöntäminen erityispäätöksen perusteella ei välttämättä estä tuen määrittelemistä alueelliseksi 93 artiklan 3 kohdan a alakohdan merkityksessä. Sen vuoksi on tarpeen arvioida, voidaanko Hytasalle myönnettyä tukea pitää yhteismarkkinoille soveltuvana komission aikaisemmin käyttämän 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan lisäksi myös 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan perusteella (1).

Tuen myöntämisajankohtana komissio oli vahvistanut rakenneuudistustukia koskevan politiikkansa kahdeksannen kilpailupolitiikkaa koskevan kertomuksensa 228 kohdassa. Rakenneuudistustuen olisi liityttävä kunnollisen rakenneuudistus- tai toiminnanmuunto-ohjelman täytäntöönpanoon ja edistettävä asianmukaisesti ja tehokkaasti kyseisen tuotannon elinkelpoisuuden palauttamista. Tuen voimakkuus ja määrä on rajoitettava välttämättömään vähimmäismäärään, joka tarvitaan yrityksen tukemiseen väistämättömän siirtymäkauden aikana ennen kuin ohjelman tulokset alkavat näkyä. Sen vuoksi kyseisen ajanjakson olisi oltava rajoitettu ja tukea olisi pienennettävä asteittain. Näitä edellytyksiä on noudatettava tarkasti; muuten tuet ainoastaan siirtäisivät sosiaalisia ja teollisia ongelmia jäsenvaltiosta toiseen ja toisivat tuensaajayrityksille hetkellisen helpotuksen, koska niiden ongelmat saattaisivat tulla uudelleen esiin vakavampina myöhemmin.

Saadessaan Hytasan ensimmäisen rakenneuudistussuunnitelman komissio katsoi, että se ei varmistanut yrityksen elinkelpoisuutta. Sen vuoksi se pyysi Espanjan viranomaisia esittämään uuden, elinkelpoisuuden varmistavan suunnitelman.

Espanjan viranomaiset esittivät uuden suunnitelman, joka käsitti ajanjakson vuodesta 1991 vuoteen 1994, jolloin yrityksestä tulisi jälleen elinkelpoinen. Siinä suunniteltiin tuotannon radikaalia uudelleensuuntaamista keskittymällä tuotantoprosessin loppuvaiheeseen. Lisäksi suunniteltiin sekä tuotantokapasiteetin nostamista että pienentämistä, minkä vuoksi ei ollut selviä perusteita yrityksen toiminnan mahdollisen pienentymisen arvioimiseksi.

Suunnitelman mukaan puuvillasta valmistettujen lopputuotteiden osuus liikevaihdosta nousisi vuoden 1990 42 prosentista vuonna 1994 64 prosenttiin, kun taas puuvillavaatteiden osuus nousisi vuoden 1990 10 prosentista vuonna 1994 20 prosenttiin. Villasta valmistettujen lopputuotteiden osuus liikevaihdosta laskisi saman ajanjakson aikana 31 ja 16 prosentin välille.

Rakenneuudistuksen jälkeen työntekijöitä olisi 720 verrattuna alkuperäisen suunnitelman 700 työntekijään.

Tukiosa (4 200 miljoonaa pesetaa) ylitti reilusti suunnitellun investoinnin (noin 2 500 miljoonaa pesetaa). Yrityksen taseen mukaan nettoinvestoinnit vuonna 1991 olivat 1 418 miljoonaa ja vuonna 1992 1 000 miljoonaa pesetaa. Koska näihin nettolukuihin sisältyy myös suljettu kapasiteetti (negatiivisina lukuina), uudet investoinnit olivat ilmoitettua korkeammat.

Toimitettujen taseiden mukaan yrityksen omavaraisuusaste oli epätavallisen korkea ja omaisuus valtava. Vuonna 1991 yrityksen julkistettu omaisuus oli 14 991 miljoonaa pesetaa verrattuna 3 171 miljoonan pesetan suuruisiin liiketoiminnan kokonaistuloihin. Tuloksena oleva pääoman kiertonopeus oli 0,2 vuonna 1991; tämä tunnusluku yrityksen kyvylle saada aikaan myyntiä pääomaansa

(1) Perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan b ja d alakohdan poikkeuksia ei voida soveltaa tässä tapauksessa.

käyttämällä osoittaa, että yrityksen tuotto oli liian alhainen ja/tai että yrityksellä oli tarpeetonta omaisuutta. Molemmilla vaihtoehdoilla olisi ollut kielteinen vaikutus yrityksen kannattavuuteen, koska arvonlasku olisi ollut liian korkea suhteessa liikevaihtoon ja rahoitettavan omaisuuden määrään. Jopa vuonna 1994, jolloin yrityksen odotettiin pääsevän kannattavuuteen, 0,5:n suuruinen pääoman kiertonopeus olisi ollut aivan liian alhainen.

Komission selvityksen mukaan yrityksen varastot olivat erittäin suuret erityisesti vuonna 1991, jolloin varastojen kiertoaika oli 429 päivää. Varastoluvut eivät muuttuneet seuraavalle vuodelle tehdyssä tase-ennusteessa. Tämä on merkittävää, sillä varastojen pienentyminen olisi ollut tarpeen onnistuneelle rakenneuudistukselle. Tässä yhteydessä on mainittava, että puuvillasta valmistettujen lopputuotteiden suunnitellun tuotannon ja arvioidun myynnin vertailu osoittaa yhteensä 3 000 miljoonan pesetan liikatuotantoa vuosien 1991—1994 välillä. Se on lähes 100 prosenttia vuoden 1991 nettotuloksesta (3 173 miljoonaa pesetaa).

Yrityksen suurin ongelma oli sen huono kannattavuus. Komissio toteaa, että yrityksen elinkelpoisuuden osoittamiseksi rakenneuudistussuunnitelmassa lähdettiin liikkeelle useasta ratkaisevasta olettamuksesta, joita ei selitetty tarkemmin. Näitä ovat pääasiassa liikevaihdon huomattava kasvaminen vuodesta 1991 vuoteen 1994, puuvillasta valmistettujen lopputuotteiden merkittävästi korkeammat myyntihinnat ja työvoiman tuottavuuden merkittävä parantuminen.

Liikevaihdon odotettiin nousevan 70 prosenttia vuodesta 1991 vuoteen 1992 ja 136 prosenttia vuoteen 1994 mennessä. Sekä puuvillasta valmistettujen lopputuotteiden että puuvillavaatteiden osalta odotettiin verrattuna vuoden 1991 kokonaisliikevaihtoon 83 prosentin nousua vuonna 1992, 120 prosentin nousua vuonna 1993 ja 175 prosentin nousua vuonna 1994. Yrityksen kustannusrakenteen huomioon ottaen liikevaihdon nousu oli erittäin tärkeätä sen rakenneuudistuksen kannalta. Espanjan viranomaiset eivät kuitenkaan perustelleet näitä nousuja millään tavoin, varsinkaan nousua vuodesta 1991 vuoteen 1992. Kun otetaan huomioon se, että yritys aikoi valmistaa ja myydä uusia tuotteita, johon tavallisesti liittyy alussa erityisiä vaikeuksia, nämä ennusteet ovat liian optimistisia.

Suunnitelman mukaan yritys arvioi tärkeimmän tuotantolinjansa, nimittäin puuvillasta valmistettujen lopputuotteiden keskimääräisen yksikköhinnan nousevan 53 prosenttia vuodesta 1990 vuoteen 1991. Vaikka tämä onkin ratkaiseva olettamus, ei hintatasosta annettu lisätietoja eikä sitä perusteltu mitenkään. Yritys ei olisi pystynyt saavuttamaan kannattavuutta vuonna 1994, jos puuvillasta valmistettujen lopputuotteiden keskimääräinen yksikköhinta olisi ollut 15 prosenttia rakenneuudistussuunnitelman arviota alhaisempi, vaikka tällöinkin keskimääräinen hinta olisi noussut 30 prosenttia vuodesta 1990 vuoteen 1991.

Saadakseen luotettavia tietoja työvoiman kustannusrakenteen parantumisesta komissio on laskenut työntekijäkohtaisen vuosituotannon tonneissa, metreissä ja yksiköissä ja verrannut näitä lukuja vuoden 1990 ja 1991 tuottavuustasoihin. Rakenneuudistussuunnitelman mukaan useimmat työntekijät olisivat työskennelleet puuvillan ja villan kehruu- ja kudontatoiminnoissa sekä puuvillasta valmistettujen lopputuotteiden tuotannossa. Vaikka yrityksen työvoiman tuottavuus on suhdelukujen mukaan erittäin huono ja siinä on parantamisen varaa, kaavailtiin rakenneuudistusohjelmassa erittäin laajaa ja nopeaa tervehtymistä. Komission selvityksen mukaan työvoiman tuottavuuden puuvillasta valmistettujen lopputuotteiden tuotannossa odotettiin nousevan 71 prosenttia vuodesta 1991 vuoteen 1992 ja 105 prosenttia vuodesta 1991 vuoteen 1993. Puuvillavaatteiden tuotannossa tuottavuuden olisi pitänyt nousta 83 prosenttia vuodesta 1991 vuoteen 1992 ja 175 prosenttia vuoteen 1994 mennessä. Puuvillan kehruu- ja kudontatoiminnoissa tuottavuuden olisi pitänyt nousta 60 prosenttia vuodesta 1991 vuoteen 1992. Vaikka vuotta 1991 pidettiin tuottamattomana vuotena ja työntekijäkohtaisia tuotantolukuja verrattiin yrityksen tuottavuuteen vuonna 1990, odotettu kehitys olisi ollut erittäin suurta.

Kun yrityksen tavoitteena oli liikevaihdon nostaminen yli 130 prosentilla neljän vuoden aikana, olisi samalla hallintohenkilöstöä vähennetty vuoden 1990 291:stä vuonna 1994 188:aan, mikä merkitsee 55 prosentin vähennystä. Tämä olisi ollut mahdollista ainoastaan, jos tietyt hallinnolliset tehtävät olisi siirretty ulkopuolisille yrityksille, mikä puolestaan olisi nostanut huomattavasti ulkopuolisista palveluista aiheutuvia kustannuksia; tätä ei kuitenkaan otettu huomioon rakenneuudistussuunnitelmassa.

Kulutushyödykkeiksi suunniteltujen puuvillavaatteiden myynnin suuren lisääntymisen sekä rajallisesta tuotantokapasiteetista johtuvan puolivalmiiden tuotteiden lisääntyvän tarpeen olisi pitänyt johtaa raaka-aineiden ja kulutushyödykkeiden lisääntymiseen, mutta lasketut kustannukset pysyivät vaatimattomina. Valitettavasti suunnitelmassa ei ollut lisätietoja marginaaleista tai puolivalmisteiden tarpeesta.

Ottaen huomioon kaikki edellä mainitut näkökohdat ja lisäksi sen, että joissakin rakenneuudistussuunnitelmassa esitetyissä luvuissa ei ole mitään järkeä siinä muodossa kuin ne on esitetty, komission on pääteltävä, että olettamukset, joiden tarkoitus on osoittaa yrityksen pitkäaikainen elinkelpoisuus kohtuullisessa ajassa, ovat epärealistisia ja epäluotettavia, koska niitä ei voi yleisesti hyväksyä eikä ole esitetty sellaisia todisteita, jotka olisivat perustelleet nämä olettamukset.

Lisäksi on epäilyttävää, pystyykö yritys maksamaan velkansa alhaisemmalla (ja realistisemmalla) liikevaihdolla. Suunnitelman mukaan yritys olisi päässyt voitolliseen

tulokseen vuonna 1994 (noin 716 miljoonaa pesetaa). On epäselvää, kuinka yrityksen omistajat olisivat hoitaneet ja rahoittaneet suunnitelmassa ennustettua pitemmän rakenneuudistuksen.

Nimenomaan tämä toisen rakenneuudistussuunnitelman uskottavuuden puute aiheuttaa ongelmia komissiolle. Sen lisäksi, että suunnitelma perustui ennusteisiin, joita voidaan kuvailla vähintään erittäin optimistisiksi, Espanjan viranomaiset eivät ole viime vuosina esittäneet yhtään sellaista todistetta, jonka perusteella komissio voisi katsoa tuen tarkoituksena todella olevan yrityksen rakenneuudistuksen ja elinkelpoisuuden varmistaminen. Komission on samoin otettava huomioon se, että ostajat eivät täyttäneet tai pystyneet täyttämään myyntisopimuksen mukaista velvoitettaan maksaa 25 prosenttia pääomanlisäyksestä, eli 925 miljoonaa pesetaa yhteensä 3 700 miljoonasta pesetasta.

Komission käytössä olevien tietojen perusteella ainoastaan 512 miljoonaa pesetaa maksettiin myyntihetkellä, mikä on puolet odotetusta summasta, eikä yritykselle ollut päätöstä 92/317/ETY tehtäessä maksettu lisäsuorituksia. Tämä herättää vakavia epäilyjä Hytasan ostajien kyvystä tai halusta täyttää velvoitteensa lisätä yrityksen pääomaa 3 700 miljoonalla pesetalla. Komission on pääteltävä, että niiden varojen puuttuminen, joiden varaan yritys olisi voinut oikeutetusti laskea, vaaransi toimenpiteen toteuttamiskelpoisuuden ja yrityksen tulevan olemassaolon, joka oli riippuvainen luvattujen varojen nopeasta saatavuudesta.

Komissio on sitä mieltä, että yrityksen sijainti aluetukeen oikeutetulla alueella ei oikeuta sallivampaa lähestymistapaa rakenneuudistustukeen. Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä sellaisten yritysten keinotekoinen käynnissäpitäminen, jotka lopulta eivät ole elinkelpoisia, ei ole oikeutettua 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeuksen perusteella, vaan on erityisen haitallista näiden alueiden taloudelle, joiden niukat rakennetukivarat olisi käytettävä hyvinvoinnin luomiseen ja siten rakenteellisen alikehittyneisyyden poistamiseen. Sen vuoksi rakenneuudistuksen tulisi mahdollistaa yrityksen taloudellinen elinkelpoisuus, jotta se edistää alueen aitoa kehitystä vaatimatta jatkuvasti tukea.

Komissio katsoo, että Espanjan viranomaisten esittämä rakenneuudistussuunnitelma ei Hytasan tapauksessa varmista yrityksen pitkäaikaista elinkelpoisuutta. Sen vuoksi tuen ei voida katsoa edistävän alueen taloudellista kehitystä 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan merkityksessä eikä sen voida tämän perusteella katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille.

Sen ei myöskään voida katsoa olevan yhteismarkkinoille soveltuvaa 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksen perusteella. Komissio katsoo, että vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettyyn tukeen sisältyy suuri riski yhteismarkkinoille, koska ne voivat estää tai viivästyttää kohtuuttomasti rakenteellista sopeutusta pitämällä toiminnassa sellaisia yrityksiä, joiden tavanomaisissa olosuhteissa olisi lopetettava tai toteutettava rakenneuudistus. Tästä syystä komissio vaatii, että tällaisen tuen edellytyksenä on hyvin perustellun rakenneuudistus- tai toiminnanmuunto-ohjelman toteuttaminen, joka palauttaa tuensaajan pitkäaikaisen elinkelpoisuuden. Koska toimitettu rakenneuudistussuunnitelma ei varmistanut Hytasan elinkelpoisuutta, 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeusta ei voida soveltaa.

Komission näkökannan, jonka mukaan edellä mainittu rakenneuudistussuunnitelma ei palauttanut yrityksen elinkelpoisuutta, vahvisti taloudelliset toimenpiteet, jotka Espanjan viranomaisten oli toteutettava yrityksen hyväksi vuoden 1992 jälkeen. Rakenneuudistussuunnitelmaa ei toteutettu koskaan. Yhden omistajan, Hilaturas Gossypiumin, tehtyä konkurssin Patrimonio del Estadon toimeenpaneva yritys Improasa osti 30 prosenttia MTT:n osakkeista vuonna 1992. Osa MTT:lle kuuluvasta omaisuudesta kiinnitettiin Improasalle noin 726 miljoonan pesetan arvosta. Improasa otti myös haltuunsa MTT:n velkakirjoja noin 4 660 miljoonan pesetan arvosta.

Vuonna 1992 Instituto de Fomento de Andalucia (IFA) [1] antoi yritykselle kaksi yhteensä 300 miljoonan pesetan lainaa komission hyväksymän tukiohjelman osana [2]. MTT on tällä hetkellä vaikeassa rahoitustilanteessa. Sen velat ovat noin 10 000 miljoonaa pesetaa, minkä vuoksi toimivaltaiset Espanjan viranomaiset ovat päättäneet keskeyttää maksut yritykselle epämääräiseksi ajaksi, jotta yritys lopetetaan ja sen omaisuus myydään velkojen maksamiseksi.

IV

Kun tukea pidetään yhteismarkkinoille soveltumattomana, komissio vaatii jäsenvaltiota perimään tuen takaisin tuensaajalta (katso komission 24 päivänä marraskuuta 1983 julkaistu tiedonanto [3] sekä yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot asiassa 70/72, komissio v. Saksa [4], ja asiassa 310/85, Deufil v. komissio [5]). Koska näin on tämän päätöksen kohteena olevan Hytasalle myönnetyn tuen osalta, yritykselle myönnetyt 4 200 miljoonaa pesetaa on perittävä takaisin.

(1) IFA on Andalusian autonomiselle yhteisölle kuuluva julkinen laitos.
(2) Valtion tuki N 624/92.
(3) EYVL N:o C 318, 24.11.1983, s. 3.
(4) Kok. 1973, s. 813.
(5) Kok. 1987, s. 901.

Tuen takaisinperintä on toteutettava Espanjan lainsäädännön, ja erityisesti valtion saatavista perittäviä viivästyskorkoja koskevien määräysten mukaisesti, ja korkoa on maksettava tuen myöntämispäivästä alkaen (katso komission kirje jäsenvaltioille SG(91) D/4577, 4.3.1991, sekä yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa 142/87, Belgia v. komissio [1]).

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tuen takaisinperinnän yhteydessä on kansallisia määräyksiä sovellettava siten, ettei yhteisön lainsäädännön vaatimaa takaisinperintää tehdä käytännössä mahdottomaksi. Menettelyyn liittyvillä tai muilla vaikeuksilla toimenpiteen toteuttamisessa ei voi olla vaikutusta sen laillisuuteen (aiemmin mainittu asia 142/87).

Espanjan viranomaisten ja ostajien allekirjoittaman myyntisopimuksen mukaan myyjä vastaa kaikista tärkeistä taloudellisista tapahtumista, jotka ovat seurausta ennen myyntiä toteutetuista toimista. Tämän lausekkeen perusteella valtio voi korvata ostajille niiden velvollisuuden maksaa takaisin tuki, jota komissio pitää yhteismarkkinoille soveltumattomana. Kuten komissio totesi jo päätöksessään 92/317/ETY, tämä lauseke kumoaisi päätöksen olennaisen sisällön ja säilyttäisi tuen aiheuttaman kilpailun vääristymisen. Lauseke olisi siten keino kiertää Euroopan yhteisön perustamissopimuksen valtion tukea koskevat määräykset poistamalla niiden tehokkuus. Sen periaatteen mukaan, että yhteisön oikeus on ensisijaista, ostosopimuksen määräyksiä ei saa panna täytäntöön ja yrityksen, joka on saanut oikeudetonta etua laittomasta tuesta, on maksettava se takaisin,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Muutetaan päätöstä 92/317/ETY seuraavasti:

1. Korvataan 2 artiklan toinen kohta seuraavasti:

"Tämä tuki katsotaan EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan mukaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, koska se ei täytä sanotun artiklan 2 ja 3 kohdassa olevia edellytyksiä poikkeuksen soveltamiseksi."

2. Korvataan 3 artikla seuraavasti:

"3 artikla

Patrimonio del Estado perii myönnetyt 4 200 miljoonaa Espanjan pesetaa Mediterráneo Técnica Textililtä (aikaisemmin Hilaturas y Tejidos Andaluces SA (Hytasa)). Tuen takaisinperintä on toteutettava Espanjan lainsäädännön, ja erityisesti valtion saatavista perittäviä viivästyskorkoja koskevien määräysten mukaisesti, ja korko on laskettava tuen myöntämispäivästä alkaen.

Näitä määräyksiä on sovellettava siten, ettei yhteisön oikeuden vaatimaa takaisinperintää tehdä käytännössä mahdottomaksi. Menettelyllisillä tai muilla vaikeuksilla toimenpiteen toteuttamisessa ei ole vaikutusta sen laillisuuteen."

3. Korvataan 4 artikla seuraavasti:

"4 artikla

Sopimuksia, joiden mukaan valtio tai Patrimonio del Estado hyvittää Hilaturas y Tejidos Andaluces SA:n ostajille tässä päätöksessä vaaditun tuen takaisin maksamisen, ei saa panna täytäntöön."

2 artikla

Espanjan hallituksen on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen täytäntöönpanemiseksi toteutetuista toimenpiteistä.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Espanjan kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 18 päivänä syyskuuta 1996.

Komission puolesta

Karel VAN MIERT

Komission jäsen

[1] Kok. 1990, s. I-959